

Memo

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College van burgemeester en wethouders
Datum:	5 december 2019
Onderwerp:	Analyse wijkverkenning Meerzicht

Analyse geplande en beleefde wijk

De eerste analyse geeft het volgende beeld van de geplande en beleefde wijk. De geplande wijk is de bedachte en ontworpen wijk. Onder dit kopje staan de gegevens opgenomen van de daadwerkelijke gegevens en data en de gesprekken met de maatschappelijke partners (zorginstellingen, scholen, kinderopvang etc.). De beleefde wijk is de alledaagse wijk waarin bewoners voortdurend (individuele) keuzes maken en initiatieven nemen. Onder dit kopje staat de samenvatting van de verhalen die we bij bewoners hebben opgehaald en de data die eerder zijn opgehaald in onder andere de omnibusenquête. In bijlage 2 treft u uitgebreide analyse van de gesprekken met de bewoners aan.

Sociaal welbevinden en meedoen

‘Mensen moeten meer naar buiten komen en meedoen’. Zo begint een van de vertellers haar verhaal. Zij, maar ook veel van de andere vertellers doen hun best om de burens aan te sporen om ook vrijwillig te helpen.

Er wordt verteld over het opzetten van een eetcafé in de strijd tegen eenzaamheid, iemand aan werk willen helpen, het organiseren van een geraniummarkt, het helpen van vluchtelingen, een aanvraag doen voor een speelplek voor kinderen, gebeurtenissen in de ouderkamer op school.

Het draait hierbij om de wens om verbondenheid en saamhorigheid te willen creëren, samen willen zijn met anderen. Een speelplek zoeken voor de kinderen. Nuttig willen zijn in de directe omgeving en met verborgen talent aan de slag willen. Maar ook zo lang mogelijk actief willen blijven en mee willen doen. Soms ook om andere buurtbewoners aan het werk willen krijgen, zodat zij ook mee kunnen doen.

Overigens zijn er ook verhalen gehoord waarin het hebben van werk een belemmering is om mee te doen met sociale activiteiten. Sommige bewoners hebben door hun werk te weinig tijd om mee te doen.

Men wil zo lang mogelijk onafhankelijk zijn en zoekt allerlei mogelijkheden om met gezondheidsklachten om te gaan, het zelfvertrouwen te vinden in zelfstandigheid en onafhankelijkheid.

De geplande wijk

In de wijk Meerzicht is ten opzichte van de andere wijken in Zoetermeer sprake van een hoger percentage van het gebruik van gemeentelijke maatschappelijke en zorgvoorzieningen:

<i>Voorziening</i>	<i>Meerzicht totaal</i>	<i>Meerzicht- West</i>	<i>Meerzicht- Oost</i>	<i>Zoetermeer</i>
Gebruik voorziening Jeugdzorg	17%			7,85%
Wmo-voorzieningen	12,9%			6,25%
VIV-voorzieningen	9,5%			7,85%
% leerlingen met een onderwijsachterstandengewicht	12,7%			6,8%
Het aantal mensen (op de 1.000 inwoners) met een bijstandsuitkering	60	53	71	34

Bovendien is er een concentratie van bewoners met deze kenmerken in de hoogbouw.

De factoren die hierbij een rol een spelen zijn:

<i>Demografische opbouw</i>	<i>Meerzicht totaal</i>	<i>Meerzicht- West</i>	<i>Meerzicht- Oost</i>	<i>Zoetermeer</i>
Eénoudergezinnen		14,5%	13,1%	10%
Ouder dan 65 jaar		20,2%	22,9%	17,9%
Bewoners van westerse afkomst		11,8%	11,9%	10,8%
Bewoners van niet- westerse afkomst		22,6%	29,3%	20%
Bewoners met een laag inkomen	13,3%			7,5%

Partners noemen aanvullend:

- 1/3 van de bewoners kent een hoge mate van schuldenproblematiek en 1/3 van de bewoners kent enige mate van schuldenproblematiek;
- Ouderen en vluchtelingen hebben weinig digitale vaardigheden;
- Het startniveau van kleuters neemt af, er wordt een “witte” vlucht naar andere wijken signaleerd;
- Onvermogen en handelingsonbekwaamheid bij ouders.

De beleefde wijk

- Bewoners voelen zich eenzaam;
- Bewoners voelen zich buitengesloten;
- Bewoners missen de saamhorigheid in hun wijk;
- Bewoners vinden dat er geen prettige omgang met elkaar is in de wijk;
- Bewoners missen de sociale rol van de corporaties;
- Bewoners maken zich zorgen over toekomstige fysieke beperkingen i.v.m. het ouder worden;
- Bewoners spreken negatief over medebewoners van niet-westerse afkomst, er worden cultuurverschillen ervaren en er is wederzijds onbegrip;
- Bewoners ervaren de ondersteuning aan vluchtelingen, hun burens, als te weinig;
- Bewoners ervaren taal als een barrière bij het vinden van werk en bij het maken van contact;
- Bewoners kunnen niet meedoen aan activiteiten doordat zij onvoldoende middelen hebben;
- Bewoners ervaren een gemis aan financiële ondersteuning.

Sociale binding

De bewoners die wij hebben gesproken zoeken naar een manier om met andere leefstijlen, cultuur- en taalverschillen om te gaan. Er is onder de vertellers een sterke behoefte om met elkaar en niet naast elkaar te willen leven. Zoekend naar een goede band met de burens, dankbaarheid voor gegeven hulp en wederzijds

begrip. Elkaar willen helpen, vluchtelingen helpen integreren, een zoektocht naar betrokkenheid van medebewoners of een oppas, omdat familie het laat afweten.

Er is behoefte aan medestanders, meer mensen die vrijwillig willen helpen. Ook zijn er verhalen over de wens om grip op jongeren te hebben. Men wil ze kunnen aanspreken en ze kunnen benaderen. Sommige mensen krijgen voldoening wanneer ze andere mensen en dieren helpen. 'Blijven helpen', zeggen ze dan, 'wat er ook gebeurt'. Nuttig willen zijn voor de samenleving of directe omgeving is echt iets wat veel terugkwam.

En over de geconstateerde eenzaamheid die bewoners in deze verhalen benoemen wordt duidelijk: als je gezien wordt, word je ook gemist.

Een meerderheid van de vertellers zien hun burens als onontbeerlijk onderdeel van het persoonlijke netwerk: *'Een goede buur is beter dan een verre vriend'*. Tot slot wil men rustig wonen en door de gemeente gehoord worden als hij/zij ergens mee zit.

De geplande wijk

<i>Eenzaamheid</i>	<i>Meerzicht totaal</i>	<i>Zoetermeer</i>
Eenzaamheid (op de eenzaamheidsschaal)	2,7	2,4
% van de bewoners	20%	22%

Partners noemen aanvullend:

- Geen prettige omgang met elkaar;
- Er is een basis van zelfbetrokkenheid, maar deze is er vooral bij oudere bewoners. De vraag is wat er gebeurt als deze mensen wegvallen;
- Ouders zijn weinig betrokken, zowel in de basisschoolleeftijd als bij pubers;
- Eten en muziek verbinden.

De beleefde wijk

- Bewoners vinden hun buurt niet gezellig en missen saamhorigheid. Deze beleving is erg laag ten opzichte van het gemiddelde van Zoetermeer (12% versus 23%)¹;
- Bewoners willen wel samen activiteiten organiseren, maar stuiten ook op onbegrip (bijv. bij aanleg speelplekken);
- Er moeten meer plekken komen om elkaar te moeten, waardoor de sociale binding ook wordt versterkt;
- Er is bij bewoners een lage tolerantie voor anderen (bijv. voor spelende kinderen);
- Bewoners in de Bergenbuurt zorgen goed voor elkaar, maar zijn dan ook al lang elkaars burens;

¹ Omnibusenquête, deelrapport wijkregie 2017

Wonen

Het lijkt logisch maar uit de verhalen is heel duidelijk naar voren gekomen dat het belangrijk is om je ergens thuis te voelen. Alle vertellers die over dit thema spraken, vertelden over hoe zij een fijne woning willen en er altijd zelf wat van willen maken.

Een huis is meer dan een huis. Het is de plek waar je veilig wilt zijn. Het is een persoonlijk paleisje. En als die perfecte woning er nog niet is, dan wordt er over gedroomd, naar

gezocht of actief aan gewerkt. Die maken ze dan zelf. Af en toe worden er experts ingeschakeld om het nog mooier te maken. Dit doet men vooral als men ook tevreden is over de woonomgeving. Niet alleen de woning zelf maar ook de woonomgeving (het complex/de buurt) is belangrijk. En als men dan zo plezierig woont, dan wil men daar ook zo lang mogelijk blijven.

De geplande wijk

Wonen	Meerzicht-West	Meerzicht-Oost	Zoetermeer
Woningen sociale huur	46,8%	54,6%	35,2%
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 176.149	€ 137.147	€ 200.418
Aantal meergezinswoningen	42,9%	82,5%	42%

Partners noemen aanvullend:

- De (oudere) woningen in Meerzicht sluiten niet meer aan bij de huidige leefstijlen;
- De huidige wijze van inrichting van woningen versterkt de geluidsoverlast;
- De lokale en regionale huisvestingsverordening is een belemmering om de diversiteit in de wijk te behouden;
- Wat gaat de energietransitie betekenen voor de huidige bewoners?
- Er zijn op verschillende plekken in de wijk (particuliere) initiatieven tot renovatie, verbouw, ombouw of nieuwbouw.

De beleefde wijk

- Bewoners zijn over het algemeen tevreden met hun woning: die maakt ze tot wie ze zijn;
- Veel bewoners komen (bewust) terug naar Meerzicht;
- Ouderen willen wel verhuizen, maar de nieuwe woning moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen: in dezelfde wijk, qua prijs niet duurder en voldoen qua grootte (1 extra kamer);

Veiligheid

'Zelf ben ik niet bang' of 'zelf voel ik mij veilig, maar...'

Zo beginnen veel verhalen over het thema veiligheid. Vervolgens komen de verhalen over een overval, een (poging tot) inbraak, discriminatie, beroving, hangjongeren en enge plekken. De bewoners vertellen dat het belangrijk is om niet te laten zien dat je bang bent. De angst mag niet de regie overnemen op je leven. Wel vinden ze het vanzelfsprekend dat men verstandig doet. Niet zomaar voor iedereen de voordeur opendoen. Maar verder heb je het veiligheidsgevoel grotendeels ook zelf in de hand.

En als het dan een keer misgaat (bijvoorbeeld na een mislukte inbraak terwijl de persoon zelf thuis was) zoekt men het gevoel van veiligheid terug. Dan komen er vragen aan de orde over hoe je veiligheid kunt inbedden en grijpbaar maken.

Na een verhaal over openlijke discriminatie op straat, waarin de hoofdpersoon in een zeer kort tijdsbestek vier incidenten meemaakt, ontstaat de vraag, hoe word ik weerbaar voor een ruwere samenleving?

In de directe en indirecte confrontatie met onveilige situaties is heldere communicatie van de gemeente en de zichtbaarheid van handhaving en wijkagenten onontbeerlijk. Zij helpen de bewoners bij het gevoel van veiligheid.

Een opmerkelijk verhaal belicht ook de keerzijde van de informatievoorzieningen over veiligheid. Gevoelens van anderen en informatie van anderen draagt voor deze persoon niet bij aan het veiligheidsgevoel. En, veiligheid is ook, 'in het donker je weg vinden en niet struikelen over ongelijke stoeptegels'.

De geplande wijk

	<i>Meerzicht-West</i>	<i>Meerzicht-Oost</i>	<i>Zoetermeer</i>
Aantal meldingen van winkeldiefstal in 2017	39	1	341
Aantal meldingen van winkeldiefstal in 2018	113	0	489
Aantal vernielingen in 2017	27	54	672
Aantal vernielingen in 2018	21	42	508

Partners noemen aanvullend:

- Onveiligheid op schoolpleinen, die zich uit door vechtende ouders op schoolpleinen of galerijen van flats;
- Onveilige verkeerssituaties rondom scholen;
- Criminaliteit en radicalisering zijn (on)zichtbaar in de wijk;
- Alcoholisten rondom winkelcentrum geven een gevoel van onveiligheid en veroorzaken overlast;
- Toename diefstal in winkels (door alle leeftijden en alle doelgroepen).

De beleefde wijk

- In Meerzicht ervaren bewoners vaker enge of stille plekken:
 - 54,1% in Meerzicht versus 43,1% gemiddeld voor Zoetermeer²;
- Bewoners ervaren minder gevaarlijke verkeerssituaties:
 - 18,9% in Meerzicht versus 30% voor Zoetermeer³;
- Ouderen voelen zich soms onveilig, als gevolg van hun fysieke beperkingen;
- Bewoners vertellen heftige verhalen over ingrijpende gebeurtenissen (inbraak, overval), deze hebben grote impact, maar de bewoners laten hun leven er niet door leiden;
- Weinig "blauw" zichtbaar, zowel handhaving als politie;
- Bewoners ervaren omgeving Randstadrailhalte als onveilig.

² Zie voetnoot 2;

³ Zie voetnoot 2.

Woonomgeving

Het gevoel van ergens thuishoren en gesetteld zijn in de favoriete wijk. Niet alleen werken maar ook genieten. Samen sociaal en gezellig bezig willen zijn in de buurt. En als men dat doet wil de verteller graag een fijne speelplek voor iedereen. Ruimte voor iedereen. Voor jong en oud. Een plek die de burens samen onderhouden en die voor sociale binding zorgt. Er wordt door de bewoners die wij spraken, gezocht naar verbondenheid en hard gewerkt aan het verminderen van rommel op straat. Ze blijven volhouden en doen hun best om de jongeren aan te spreken.

Om dit te kunnen doen zoekt men betrokkenheid en samenwerking van mede-buurtbewoners maar vooral ook heldere communicatie met de lokale overheid (voortgang en status van processen, over de start of het afronden van werkzaamheden) en inspraak bij procedures.

De geplande wijk:

Woonomgeving	Meerzicht totaal	Zoetermeer
Bewoners vinden er voldoende groen in de buurt	82%	73%
Bewoners zijn tevreden over de woonomgeving	91%	94%

Partners noemen:

- Leefbaarheidssituatie in hart van Meerzicht (omgeving winkelcentrum, aansluiting Afrikaweg) wordt slecht gewaardeerd;
- Er is veel groen in de wijk, maar dit wordt nauwelijks benut;
- De wijk ziet er opgeruimd en onderhouden uit, maar oogt wel ouderwets;
- Er is sprake van slechte bestrating in de Waterbuurt;
- Er is een hoge parkeerdruk in de Bergen- en de Waterbuurt;
- Behoeftte aan verbetering van bewegwijzering, dit ook met het oog op de ontwikkeling van het Entreegebied.

De beleefde wijk

- Bewoners ervaren de woonomgeving bij het (winkel)centrum onprettig en zo ook de aansluiting met/bij de Afrikaweg;
- Er zijn kleine ergernissen over de woonomgeving (hondenpoep, prullenbak die niet goed staat);
- Er is een grote behoefte aan passende speelplekken;

Voorzieningen

Een paar mensen zeggen; *'Meerzicht is een klein dorp'*.

Gezelligheid is belangrijk. Het is belangrijk om dingen in je wijk te doen. De wens om een centrale ontmoetingsplek te hebben is in meerdere verhalen terug gehoord. Een plek die mensen samenbrengt en voor verbondenheid kan zorgen. Een wijkpost, een wijkcentrum, buurthuis of clubhuis is fijn.

Dat er behoefte is aan een centrale plek in de wijk waar goede voorzieningen zijn voor jong en oud, wordt duidelijk in een van de verhalen over de opkomst en ondergang van een clubhuis.

voor jongeren. Samenleven waar ruimte is voor iedereen. Voor jongeren nu en met het oog op de toekomst. En zodat men met een gerust hart oud kan worden in de wijk. Een bereikbaar winkelcentrum met goede faciliteiten is hierin een belangrijke en onmisbare voorziening.

'Het winkelcentrum, zo fijn dat het er is'

Vrijwel alle vertellers vertellen over de urgentie van een fijne woonomgeving met goede voorzieningen. Ze willen zorgen voor een fijne woonomgeving en hebben ook zorgen om de bijbehorende voorzieningen.

Een opmerkelijk verhaal is die van een persoon die met de manager van de Jumbo onderhandelt om zijn verkoop van planten en bloemen te stoppen. Op die manier is er geen "oneerlijke" concurrentie voor de bloemist aan de overkant. Er zijn immers al genoeg faillissementen in het winkelcentrum. Met elkaar willen ze zorgen voor een aantrekkelijk winkelcentrum.

De geplande wijk

- De wijk heeft een basisaanbod aan voorzieningen, vergelijkbaar met de andere wijken in Zoetermeer.
- De komende 10 jaar wordt De Entree ontwikkeld:
- Nieuwbouw Amaliaschool en omvorming tot IKC Overwater;
- Mogelijke huisvesting islamitische basisschool Yunus Emre in de wijk.

Partners noemen aanvullend:

- Er is een divers aanbod in de wijk, waarbij onderlinge verbinding wordt gemist;
- Onzichtbaar wie de regie heeft over voorzieningen;
- Jeugd en 18+ zijn gescheiden werelden in de hulpverlening;
- Verstevig de rol van de speelboerderij;
- Er zijn weinig ondernemers en weinig sportverenigingen en verenigingsleven;
- De kledingbank en de speelgoedbank zijn druk en noodzakelijk;
- Kinderen spelen, ook overdag, nauwelijks op straat of in het park (vanwege ervaren onveiligheid).

De beleefde wijk

- Bewoners kunnen terecht voor dagelijkse boodschappen in het winkelcentrum;
- Maar er moeten niet meer winkels leeg komen te staan;
- Bewoners vinden het winkelcentrum geen fijne verblijfplek;
- Er is behoefte aan een voorziening om te ontmoeten voor ouderen, maar niet in het Albrandswaard;
- Voor ouderen zijn er weinig voorzieningen;
- Er zijn geen voorzieningen voor jongeren, terwijl daar wel behoefte aan is;
- De gemeente moet actiever en sneller reageren op alle thema's en de coördinatie ontbreekt nu.